

Anna Treger

Repetytorium leksykalne

ANGIELSKI

Projekt okładki serii: **Marcin Rojek, 2-arts.com**

Projekt makiety i opracowanie graficzne: **Studio 27, biuro@studio27.pl**

Zdjęcie na okładce: **Wojciech Jannasz**

Redakcja i korekta: **Paweł Pokora**

ISBN-10: 83-60287-17-1

ISBN-13: 978-83-60287-17-0

LINGO
języki nieobce

© Copyright by Wydawnictwo Lingo sp. j., Warszawa 2007

www.WydawnictwoLingo.pl

Skład i łamanie: **Studio 27**

Druk i oprawa: **Opolgraf**

Spis treści

- 1. Nature – Przyroda7**
 - 1.1. **The universe** – Wszechświat ...8
 - 1.2. **Planet Earth** – Planeta Ziemia ...12
 - 1.3. **Climate and weather** – Klimat i pogoda ...18
 - 1.4. **Animals** – Zwierzęta ...22
 - 1.5. **Plants** – Rośliny ...26

- 2. Man – Człowiek31**
 - 2.1. **Human body** – Ludzkie ciało ...32
 - 2.2. **Age** – Wiek ...36
 - 2.3. **Health problems** – Problemy zdrowotne ...40
 - 2.4. **Emotions and feelings**
Emocje i uczucia ...46
 - 2.5. **Personality** – Osobowość ...50
 - 2.6. **Appearance** – Wygląd zewnętrzny...54
 - 2.7. **Clothes** – Odzież...59

- 3. Everyday life – Życie codzienne65**
 - 3.1. **Family** – Rodzina ...66
 - 3.2. **In the house** – W domu ...70
 - 3.3. **Daily routines** – Codzienne czynności ...74
 - 3.4. **Shops and shopping** – Sklepy i zakupy ...77
 - 3.5. **Food** – Żywność ...82
 - 3.6. **Food preparation**
Przygotowywanie żywności ...87
 - 3.7. **Eating out** – Jedzenie poza domem ...91

- 4. Work and education
Praca i edukacja97**
 - 4.1. **Education** – Edukacja...98
 - 4.2. **Looking for a job** – Szukanie pracy...103
 - 4.3. **Career** – Kariera...108
 - 4.4. **Information technology (IT)**
Technologia informatyczna...113

- 5. On the road – Na drodze119**
 - 5.1. **On the road** – Na drodze...120
 - 5.2. **Driving** – Prowadzenie pojazdów...124
 - 5.3. **Travel and transport** – Podróż i transport...127

- 6. Civilisation and entertainment
Cywilizacja i rozrywka131**
 - 6.1. **Language** – Język...132
 - 6.2. **Culture** – Kultura...137
 - 6.3. **Leisure and hobbies**
Czas wolny i hobby...143
 - 6.4. **Tourism** – Turystyka...147

- 7. Law and society
Prawo i społeczeństwo.....151**
 - 7.1. **Countries, nationalities, languages**
Kraje, narodowości, języki...152
 - 7.2. **International organisations**
Organizacje międzynarodowe...156
 - 7.3. **State** – Państwo...160
 - 7.4. **Crime and Punishment**
Przestępstwo i kara...165

- Klucz do ćwiczeń170**

Wstęp

Chcesz skutecznie i szybko wzbogacić swoją znajomość słownictwa angielskiego? Przygotowujesz się do egzaminu? Chcesz swobodnie podyskutować z przyjaciółmi poznanymi za granicą albo poczytać brytyjską literaturę w oryginale? **„Repetytorium Leksykalne. Angielski”** jest właśnie dla Ciebie.

Książka jest skierowana do uczniów, maturzystów, studentów, osób przygotowujących się do **egzaminów językowych**, a także wszystkich tych, którzy chcą doskonalić swoją znajomość języka angielskiego.

Opanowanie języka obcego to proces, który zakłada konieczność poznania dwu ważnych obszarów. Po pierwsze: reguł składniowych, dzięki którym wiemy jak z wyrażeń prostszych układać wyrażenia rozbudowane (ze słów zdania, ze zdań pierwiastkowych zdania złożone...). Po wtóre: zasadniczego zbioru wyrazów wraz z jego wielowarstwową siatką znaczeniową. Te dwie dziedziny to gramatyka oraz leksyka wraz z semantyką (tak się je określa w terminologii lingwistycznej). Krótko mówiąc: ucząc się np. angielskiego musimy równocześnie nabywać praktycznej umiejętności postugiwania się prawidłami gramatyki i - co niemniej ważne - **aktywnie poznawać bogate słownictwo angielszczyzny**.

Dla potencjalnych nabywców tej książki mamy dwie wiadomości. Pierwsza brzmi: w głębokim błędzie są ci, którzy uważają, że istnieje jakaś cudowna metoda, przy pomocy której można bez żadnego starania i pracy osiągnąć jakiegokolwiek sukcesy w postugiwaniu się językiem obcym. Druga jest optymistyczna: jeśli ktoś ma dobre chęci i potrafi poprzeć je rozsądnym wysiłkiem to powodzenie jest gwarantowane.

Zasób leksykalny danego języka można przedstawiać na wiele sposobów. W praktyce dydaktycznej spotykamy się często z uniwersalnymi słownikami dwujęzycznymi.

Pozwalają one na łatwe znalezienie znaczenia obcojęzycznego wyrazu albo obcojęzycznego odpowiednika rodzimego wyrazu. Mnogość haseł w takich leksykonach uporządkowana jest wedle możliwie prostego kryterium pozwalającego jak najłatwiej uzyskać potrzebną informację. W językach o piśmie alfabetycznym takim kryterium będzie porządek abecedowy a np. w języku chińskim (pismo ideograficzne) będzie to kształt znaku (ideogramu).

Wyrazy zawarte w niniejszym „Repetitorium leksykalnym” usystematyzowane są zgodnie z podstawowym celem tej publikacji, jakim jest pomoc w opanowywaniu fundamentalnych zrębów słownictwa angielskiego. Tematyczny podział zasobów leksykalnych każdej mowy jest zadaniem zawsze obarczonym pewną dozą konwencjonalności. Nie da się posegregować całego ludzkiego świata (przyrodniczego i kulturowego) wedle zamkniętego systemu kategorii znaczeniowych. Zawsze można zadawać pytanie dlaczego dana tematyka została wyróżniona, dlaczego umieszczona jest w tym a nie innym miejscu...

Autorka kierowała się przede wszystkim myślą, by znajomość słownictwa angielskiego u aktywnych czytelników niniejszej książki stawała się coraz lepsza. Służyć temu mają wchodzące w skład każdej jednostki tematycznej teksty zawierające reprezentatywne dla danej tematyki wyrazy, **słowniczk** **angielsko-polskie**, niezbędne **objaśnienia gramatyczne i stylistyczne** oraz **bogaty zestaw różnorodnych ćwiczeń** (m.in. diagramów i krzyżówek).

Uczmy się zatem słownictwa! Dzięki temu nasz angielski stanie się bogatszy.

Z życzeniami sukcesów

Autorka

Weather

Zwierzęta

Plants

Planet Earth

Water

The Universe

Rośliny

Rośliny

Animals

Rośliny

Wszechświat

Weather

Klimat

Planeta

Zwierzęta

Pogoda

1. **Nature**

Weather

Przyroda

Climate

Rośliny

Zwierzęta

Plants

Rośliny

1.1. The Universe – Wszechświat

Przeczytaj tekst o teorii Wielkiego Wybuchu. W razie wątpliwości, zajrzyj do zamieszczonych poniżej objaśnień trudniejszych słów związanych z tematem. Podobnie postępuj we wszystkich rozdziałach podręcznika.

The Big Bang theory

A: Good afternoon, dear listeners. Today our guest is Scott Jackson, a professor of astronomy at Johns Hopkins University. Professor Jackson, we appreciate that you took the time to visit us today.

B: I am very happy to be here. Thank you.

A: Professor, could you explain, in layman's terms, what is the Big Bang theory?

B: The Big Bang theory is the theory which says that the universe started from a gigantic cosmic explosion about 10 to 20 billion years ago and ever since it's been expanding. Prior to the explosion there was nothing. Space, time, matter and energy came into existence during the first moment of time.

A: What does it mean that the universe is expanding?

B: It means that distant galaxies are travelling away from us. Their velocity is proportional to their distance, which means that those galaxies twice as far from the Milky Way move twice as fast.

A: Is the Solar System expanding as well?

B: No, it is not. The force of gravity keeps us "anchored". Gravity overcomes the Universe's expansion.

A: Why did the Big Bang happen?

B: Oh, it will always be a difficult question, no matter how hard the scientists work at it. But it doesn't mean that they should stop trying.

The Universe – Wszechświat

asteroid – asteroida

astronaut – astronauta

big bang theory – teoria Wielkiego Wybuchu

black dwarf – czarny karzeł

black hole – czarna dziura

celestial body – ciało niebieskie

comet – kometa

conjunction – koniunkcja

constellation – konstelacja, gwiazdozbiór

eclipse – zaćmienie

full moon – pełnia (księżyc)

galaxy – galaktyka

gravitation – grawitacja

interstellar dust – pył międzygwiazdny

interplanetary – międzygwiazdny

light year – rok świetlny

lunar eclipse – zaćmienie księżyca

lunar orbit – orbita okołoksiężycowa

magellanic cloud – Obłok Magellana

magnetic field – pole magnetyczne

matter – materia

meteor – meteor

meteor shower – deszcz meteorów

meteorite – meteoryt

the Milky Way – Droga Mleczna

moon – księżyc

nebula – mgławica

new moon – now

nova – (gwiazda) nowa

orbit – orbita

outer space – przestrzeń kosmiczna

phases of the moon – fazy księżyca

planet – planeta

planetary nebula – mgławica planetarna
pulsar – pulsar
quasar – kwazar
solar eclipse – zaćmienie słońca
solar system – Układ Słoneczny
star – gwiazda
star cluster – gromada gwiazd
starry – gwieździsty
supernova – (gwiazda) supernowa
the earth – Ziemia

the moon – Księżyc
the sun – Słońce
total eclipse – całkowite zaćmienie
UFO (unidentified flying object)
 – niezidentyfikowany obiekt latający
to orbit the earth/the sun
 – okrążyć Ziemię/Słońce
to rotate – obracać się
to rotate on one's axis
 – obracać się wokół własnej osi

Space exploration – Podbój kosmosu

capsule – kapsuła
extraterrestrial object – obiekt pozaziemski
lift-off – start (np. statku kosmicznego)
lunar lander – lądowik księżycowy
manned spacecraft – załogowy statek kosmiczny
orbital flight – lot orbitalny
orbital launch – wejście na orbitę
orbital station – stacja orbitalna
space probe – sonda kosmiczna
space race – wyścig kosmiczny
space racket – rakieta kosmiczna
space shuttle – wahadłowiec
Space Shuttle program
 – program lotów wahadłowców
space station – stacja kosmiczna

space suit – skafander astronauty
space tourism – turystyka kosmiczna
spacecraft/spaceship – statek kosmiczny
spaceflight – lot kosmiczny
spacewalk – spacer kosmiczny
telescope – teleskop
unmanned spacecraft
 – bezzałogowy statek kosmiczny
weightlessness – nieważkość
to launch into orbit
 – wprowadzić na orbitę
to take the first step on the moon
 – postawić pierwszy krok na księżycu
to go into orbit – wejść na orbitę
to walk in space
 – spacerować w przestrzeni

Ćwiczenia

1. Uzupełnij zdania wyrazami z ramki.

celestial bodies space galaxies meteor spacewalk fool moon black hole eclipse

1. Observing a solar _____ can be dangerous, if you are not careful enough.
2. The _____ affects my sleeping patterns.
3. The Milky Way is one of countless _____ in the universe.
4. Asteroids, and comets are _____ smaller than planets.
5. I always make a wish when I see a _____ falling to earth.
6. The gravity of a _____ is so strong that nothing, even light, can escape its hold.
7. The astronaut left the capsule and took a _____.
8. Leonov was the first man to take a walk in _____.

2. Z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, zakreślając literę **a**, **b** lub **c**.

1. The earth revolves on its _____ .

- a)** axe **b)** axis **c)** ax

2. Laika was the first animal _____ into space.

- a)** launched **b)** lunged **c)** lunched

3. The universe is _____ at an accelerating rate.

- a)** extending **b)** expending **c)** expanding

4. A lunar _____ can be safely watched with the naked eye.

- a)** ellipse **b)** eclipse **c)** ellipsis

5. The moon is shining brightly in the _____ night.

- a)** stirring **b)** starry **c)** staring

6. Yuri Gagarin was a Soviet _____ who began the era of human spaceflight.

- a)** astronomer **b)** astrologer **c)** astronaut

3. Znajdź w diagramie 10 słów. Zostały one ukryte poziomo, pionowo, ukośnie (zarówno do przodu jak i wspank).

G	A	L	A	X	Y	U	U	C	A	P	S	U	L	E
W	E	I	G	H	T	L	E	S	S	N	E	S	S	T
M	V	U	E	R	I	S	K	E	C	Q	P	O	G	Q
I	F	F	L	U	G	D	P	S	B	K	J	K	Q	C
C	O	N	S	T	E	L	L	A	T	I	O	N	C	A
L	W	Y	M	E	T	E	O	R	C	R	U	C	I	Y
P	R	D	U	D	N	K	A	A	O	E	V	Z	X	W
A	O	L	E	L	J	G	Y	L	T	H	W	Z	Z	P
N	S	R	Z	H	T	J	R	U	T	R	F	A	T	X
W	C	T	S	N	R	Y	O	B	W	F	S	R	L	Y
R	E	Z	E	P	Q	I	D	E	T	U	V	A	Z	K
F	R	Z	J	R	P	L	A	N	E	T	R	S	F	B
I	B	B	X	V	O	Z	Q	Q	Z	W	G	L	I	W
G	H	G	C	M	Z	I	S	F	F	R	H	U	I	N
N	D	L	E	J	Z	V	D	D	O	E	U	P	V	X

4. Uzupełnij tekst słownictwem z ramki.

<i>artificial satellite</i>	<i>space race</i>	<i>unmanned</i>	<i>manned</i>
<i>probes</i>	<i>landers</i>	<i>launch</i>	<i>lunar landing</i>

The era of space exploration began in 1957 with the lift-off of the USSR's Sputnik 1, which became the first _____ (1) in space. The space exploration was driven by the _____ (2) between Russia and the USA. For roughly two decades these two world powers competed for scientific superiority and military strength through _____ (3) and _____ (4) spaceflights, space _____ (5) and _____ (6). The response to Sputnik came four months later with the _____ (7) of the USA's own Earth orbiter, Explorer 1. The space race continued with various space programs including the Apollo moon landing in 1961. While some believe that the _____ (8) was the end, or apex, of the Cold War, others think that the end came with the Apollo-Soyuz mission of 1975, the first spaceflight managed jointly by Russia and the USA.

1.2. Planet Earth – Planeta Ziemia

A concept formulated by Anglo-Saxon biologists that treats the Earth as an organic whole, whose surface is shaped by living matter, enjoys a great popularity in contemporary natural history and among environmentalists. This concept is called the Gaia hypothesis after the Greek earth goddess. The hypothesis proposes that all living things have a regulatory effect on the geology of each planet on which they appear. The Gaia hypothesis is supported by a number of facts. It is, for instance, believed that extensive masses of organic sedimentary rocks, which have been deposited for millions of years on the ocean floors, affect the movement of continental plates and continental collision, which in turn results in such processes as catastrophic earthquakes, volcanic activity, creation of mountain ranges or formation of new continents, islands and peninsulas. The Great Barrier Reef which stretches for 2,600 kilometres along Australia's northeastern coast affects not only Australia and Oceania but also the southern hemisphere. The reef is composed of millions of tiny organisms, in particular of coral polyps that form its structure. Preserving the health of Mother Earth is one of the greatest responsibilities of man. The lack of respect that man has had for Gaia is shown through the damage done by industry, agriculture and fishery and may prove catastrophic and irreversible also for humanity itself.

■ Waters, water area – Wody, akweny

brook – strumyk
canal – kanał
channel – kanał
delta – delta
estuary/firth – ujście
gulf – zatoka
lagoon – laguna
lake – jezioro
ocean – ocean
peninsula – zatoka
pond – staw
river – rzeka

sea – morze
stream – strumień
waterfall – wodospad
fresh water – woda świeża, woda słodka
inland waters – wody śródlądowe
running water – woda bieżąca
groundwater – woda gruntowa
standing water – woda stojąca
surface water – wody powierzchniowe
territorial/inland waters – wody terytorialne

■ Lay of the land, landscape forms – Ukształtowanie terenu, formy krajobrazu

beach – plaża
cape – przylądek
cave – jaskinia
coast – wybrzeże
coastline – linia brzegowa
coral reef – rafa koralowa
crater – krater
crest/ridge – grań
desert – pustynia

escarpment – zbocze, skarpa
glacier – lodowiec
gorge – wąwóz
highland – wyżyna
hill – wzgórze
hillock – pagórek
island/isle – wyspa
lakeland – pojezierze
lowland – nizina

marsh - moczary
mountain - góra
mountain ranges - łańcuchy górskie
plain - równina
pool/pond - staw
promontory - przylądek
range - łańcuch górski
river basin - dorzecze

rock - skała
sound - cieśnina
strait - cieśnina
stream/brook - strumień
summit - szczyt
valley - dolina
volcano - wulkan

■ Vegetation/Flora – Roślinność

broad-leaved forest/deciduous forest/leafy forest - las liściasty
coniferous forest - las iglasty
jungle - dżungla
forest/wood - las

grassland - łąki
moor - wrzosowisko
savanna - sawanna
steppe - step
woodland - las, teren porośnięty lasem

W wielu przypadkach stosowanie przedimków przed nazwami geograficznymi wymyka się wszelkim regułom, opiera się bowiem na kapryśnym zwyczaju językowym. Takie przypadki najlepiej jest opanować pamięciowo.

■ Przedimek określony

Przedimka określonego używamy przed:

1. nazwami państw, jeśli w ich skład wchodzi rzeczownik pospolity (*np. republic, state, kingdom*) oraz jeśli występują w liczbie mnogiej: *the People's Republic of China, the United Kingdom, the United States of America, the Philippines, the Bahamas, the Netherlands* (nazwa oficjalna to *The Kingdom of the Netherlands*), *the Dominican Republic, the Czech Republic, the West Indies, the Grand Duchy of Luxembourg, the Soviet Union, the Russian Federation, the Kingdom of Thailand*. Do wyjątków zalicza się: *the Argentine* (choć także *Argentina*). W przypadku niektórych państw spotyka się dwie formy: z i bez przedimka: *(the) Sudan, (the) Lebanon, (the) Ukraine, (the) Gambia, (the) Congo*

Przedimki stawiamy również, gdy mówimy o państwie w konkretnej epoce czy okresie czasu, *np. the Poland of the 18th century*.

2. nazwami niektórych krain geograficznych, regionów, stanów: *the Far East, the Middle East, the South, the West, the South of France, the Highlands, the Midlands, the Lowlands, the Kaszuby region, the Ruhr*

3. nazwami wysp, które zawierają **of** np.: *the Isle of Wight, the Island of Soay*, oraz które mają nazwy w liczbie mnogiej, np.: *the Aegean Islands, the Virgin Islands, the British Isles, the Queen Elizabeth Islands, the Faroe Islands, the Canary Islands, The Solomon Islands, the Phoenix Islands, the Cook Islands*
4. nazwami kanałów: *the Suez Canal, the Kiel Canal, the Burgundy Canal, the Panama Canal*
5. nazwami oceanów, mórz, rzek: *the Pacific Ocean, the Atlantic, the Indian Ocean, the Thames, the Yangtze, the Ganges, the White Nile, the Mississippi, the Amazon, the Danube, the Elbe, the Mediterranean, the Dead Sea, the Black Sea, the Arabian Sea, the Barrents Sea*
6. nazwami delt: *the Nile Delta, the Mekong Delta, the Ganges Delta, the Danube Delta, the Mississippi River Delta, the Pearl River Delta*
7. nazwami pojezierzy: *the Great Lakes, the Lake District, the Mazurian Lakes*
8. nazwami pustyń: *the Sahara, the Kalahari Desert, the Namib Desert, the Gobi, the Taklamakan, the Ordos Desert, the Karakum Desert*
9. nazwami łańcuchów i masywów górskich: *the Alps, the Andes, the Himalayas, the Rocky Mountains/the Rockies, the Tatra mountains, the Sierra Nevada*
10. nazwami lasów: *the Vienna Woods, the West Mau Forest, the Dumbrava Forest, the Bielany Woods*. Przedimek określony zazwyczaj pomijamy przed nazwami lasów leżących na terenie Wysp Brytyjskich, np.: *Abernethy Forest, Sherwood Forest, Friston Forest*. Wyjątek stanowią nazwy lasów, w nazwach których występuje **of**, np.: *the forest of Arden*, oraz których nazwy pochodzą od przymiotnika, np.: *the New Forest*
11. nazwami zatok: *the Persian Gulf, the Gulf of Oman, the Arabian Gulf, the Gulf of Suez, the Gulf of Mexico, the Gulf of Saint-Tropez, the Gulf of Guinea*
12. nazwami półwyspów: *the Jutland Peninsula, the Kamchatka Peninsula, the Iberian Peninsula, the Italian Peninsula, the Izu Peninsula, the Yamal Peninsula, the Hook Peninsula, the Alaska Peninsula*
13. nazwami wybrzeży: *the Ivory Coast, the East Coast, the Costa Brava*
14. nazwami ujść, np.: *the Pentland Firth*
15. nazwami cieśnin, np.: *the Bering Strait, the Strait of Magellan, the Strait of Sicily, the Straits of Tiran, the Strait of Belle Isle*
16. nazwami wąwozów, np.: *the Avon Gorge, the Verdon Gorge, the Ironbridge Gorge, the Red River Gorge*

- 17.** nazwami lodowców, np.: *the Hispar Glacier, the Kiang Glacier*
- 18.** terminami z dziedziny geografii, które mają charakter indywidualny, np.: *the Equator, the North, the South Pole, the Tropic of Capricorn, the Arctic Circle*

■ Przedimek zerowy

Przedimka nie używamy przed:

- 1.** nazwami kontynentów, np.: *Europe, Asia, North America, South America, Antarctica* (choć także *the Antartic*), *Australia*

Uwaga!

Przedimek stosujemy, jeśli w nazwie występuje słowo **continent**: np. *the American continent, the continent of Europe*

- 2.** nazwami państw, które nie zawierają słów: **republic, state, kingdom**, np.: *Poland, Russia, France, Japan, Ireland, Denmark, Sweden, Belgium, Japan*
- 3.** nazwami niektórych krain geograficznych, regionów, stanów, np.: *Kent, Yorkshire, Kentucky, Normandy*
- 4.** nazwami miast, np.: *London, Warsaw, Paris*. Wyjątek stanowią *The Hague* i *The City of The Dalles/The Dalles* (w USA). W Australii *Alice Springs* potocznie nazywane jest *The Alice*. Innym wyjątkiem jest *The Groyne* (dzisiaj stosuje się nazwę *Corunna*, bardziej zgodą z hiszpańską *La Coruña*).

Uwaga!

Chociaż zazwyczaj nazwy miast nie wymagają użycia przedimków, to stawiamy je, gdy mówimy o mieście w konkretnej epoce czy okresie czasu, np. *the Warsaw of 1939, the pre-war London*

- 5.** nazwami jezior, np.: *Lake Victoria, Lake Titicaca, Lake Erie, Lake Baikal, Lake Huron, Lake Michigan, Lake Mamry, Lake Wigry*
- 6.** nazwami wysp: *Easter Island, Wolin, Ibiza, Majorca, Capri, Sicily, Elba, Kotlin, Bornholm, Gotland* z wyjątkiem tych nazw, które zawierają **of** (np. *the Isle of Wight*) lub są w liczbie mnogiej (np. *the New Hebrides*)
- 7.** nazwami przylądków: *Cape Farewell, Cape Horn, Cape Egmont, Cape Wrath, Cape Agulhas, Cape Juby*. Wyjątkiem są przylądki, których nazwy zawierają **of** (np. *the Cape of Good Hope*)

8. nazwami szczytów górskich, np.: *Mount Everest, Aconcagua, Mont Blanc, Mount Fuji, K2, Ben Nevis, Snowdon, Giewont, Kilimanjaro*. Wyjątkiem są niemieckie nazwy szczytów, np. *the Matterhorn, The Jungfrau, the Eiger* oraz niektóre nazwy francuskie, np.: *the Dru, the Dent Blanche*. Przedimek stosuje się również przez nazwami szczytów występujących w liczbie mnogiej, np. *the Czerwone Wierchy*
9. nazwami wzgórz występujących w liczbie pojedynczej, np.: *Bunker Hill, Kremlin Hill, Nob Hill*. Przedimek stosuje się przed nazwami w liczbie mnogiej, np. *the Chocolate Hills, the Pentland Hills*
10. nazwami cieśnin, np.: *Barra Sound, Monach Sound*

Ćwiczenia

1. Uwzględniając kontekst, uzupełnij brakujące słowa.

- A _____ is an area which receives very little precipitation less than 250 mm a year.
- I used to collect shells on the _____ when I was a child.
- The children swam in the _____ all morning.
- The climbers will attempt to climb the _____ in April.
- They spent the holidays in a charming farm house on the _____ of Cornwall.
- Although Denmark is a Scandinavian country, it doesn't lie on the Scandinavian _____.
- The Nile, stretching for 6,695 kilometres, is the longest _____ in the world.
- Sherwood _____ is known for being home to Robin Hood and his band.
- Coffee is grown between the _____ of Cancer and the _____ of Capricorn.
- The ducks were floating across the _____, looking for things to eat.

2. Znajdź w diagramie 10 słów związanych z ukształtowaniem terenu. Zostały one ukryte poziomo, pionowo, ukośnie (zarówno do przodu jak i wstak).

X	W	T	H	N	E	O	G	I	K	N	D	I	K	T
N	R	R	M	G	C	Q	C	O	L	A	T	D	N	I
Y	J	H	R	K	X	E	E	V	E	I	T	I	X	H
S	L	O	P	E	S	S	U	N	O	T	A	Z	I	Z
A	G	Q	V	B	K	C	L	P	C	T	G	R	K	W
T	G	C	G	V	U	A	S	B	N	O	N	F	B	N
X	S	O	U	N	D	R	W	U	Q	Q	I	A	M	Y
V	Z	A	J	P	Y	P	O	U	E	S	M	W	B	C
X	G	T	R	E	E	M	V	U	K	N	M	D	C	M
R	B	M	L	Z	J	E	H	H	M	Q	A	Q	R	O
F	P	L	A	I	N	N	H	G	L	C	Z	L	E	A
L	A	T	V	Z	C	T	H	I	L	T	B	V	S	K
V	Z	T	G	Z	T	C	R	M	L	Y	Q	I	T	V
Q	T	K	O	N	O	H	L	L	J	L	G	E	P	W
B	O	P	I	D	D	Y	Y	D	W	T	M	B	E	M

3. Wstaw przed nazwami geograficznymi przedimek określony bądź zerowy.

1. ____ Nile is one of the longest rivers on Earth.
2. Bulgaria borders ____ Black Sea.
3. ____ Himalayas are the youngest mountains in the world.
4. They sailed to ____ Canary Islands on a small boat.
5. ____ Costa Brava is one of my favourite holiday destinations.
6. My grandfather usually walks his dogs in ____ Bielany Woods.
7. ____ Mont Blanc is the highest summit in ____ Alps.
8. We took a relaxing boat ride down ____ Thames.
9. Nicholas visited his relatives who live in Irkutsk close to ____ Lake Baikal.
10. The adventurer set out on a week-long camel trek through ____ Sahara.

1.3. Climate and weather

Klimat i pogoda

Climate is defined as the weather averaged over a longer period of time in a place. For example, Poland has a continental climate. It means that summers are cool (but not cold) and rainy or hot and dry, and winters are quite cold.

Weather is the condition of the atmosphere over a short period of time, such as hours or days. It means that one day the weather is too hot, and the next it is too cold.

The climate system is influenced by multiple interactions between the atmosphere, oceans, ice and the biosphere.

The atmosphere is a mixture of gases that surround the earth. It is made up primarily of nitrogen and hydrogen and it protects the earth from the sun's radiation.

Oceans cover roughly 70% of the earth's surface. They affect the earth's climate by absorbing solar radiation, stored as heat. As they move, ocean currents distribute solar radiation around the globe.

Ice covers about 3% of the earth's surface. When it melts, the ice absorbs heat energy and keeps the surface cooler.

The biosphere is the part of the earth where all living organisms - micro-organisms, animals, plants - exist. Plants convert carbon dioxide (CO₂) to oxygen during the process of photosynthesis. Reduction of CO₂ contributes to the stabilisation of the climate system.

■ Climate, weather – Klimat, pogoda

blizzard - zamieć, zadymka śnieżna

boiling (hot) - upalnie

breeze - wietrzyk, bryza

chilly - zimny

cloud - chmura

cloud-burst - oberwanie chmury

cloudless - bezchmurny

cloudy - pochmurny, zachmurzony

cold - zimny

cool - chłodny

downpour - ulewa

drizzle - mżawka

drizzly - dżdżysty

drought - susza

dry - suchy

flood - powódź

fog - mgła

foggy - mglisty

freezing - lodowaty

frost - mróz

hail - grad

hail stone - kula gradu

gale - wichura

heat - upał

heat wave - fala upałów

hoar frost - szron

hot - gorący

humid - wilgotny

humidity - wilgotność

hurricane - huragan

ice - lód

icey - lodowaty

lightning - piorun
mist - mgła, mgielka
misty - mglisty
overcast - pochmurny, zachmurzony
precipitation - opady atmosferyczne
puddle - kałuża
rain - deszcz
rainbow - tęcza
rainfall - opady deszczu
raindrop - kropla deszczu
rainy - deszczowy
scorcher - bardzo gorący, skwarany dzień
scorching (hot) - upalny
shower - przelotny deszcz
showery - deszczowy
sleet - deszcz ze śniegiem
snow - śnieg
snowdrift - zaspą
snowfall - opady śniegu

snowflake - płatek śniegu
snowstorm - burza śnieżna
snowy - śnieżny
storm - burza, sztorm
stormy - burzowy
sultry - parny, duszny
sun - słońce
sunny - słoneczny
sweltering - upalny, skwarany
thunder - grzmot
thundery - burzowy
thundercloud - chmura burzowa
thunderstorm - burza z piorunami
tornado - tornado
warm - ciepło
weather - pogoda
wind - wiatr
windy - wietrznie

Useful expressions – Użyteczne wyrażenia

a 5-day forecast for ...

- pięciodniowa prognoza pogody dla ...

above/below average temperatures

- powyżej/poniżej przeciętnych temperatur

it is freezing (cold) - jest mroźno

it is hailing - pada grad

it is raining cats and dogs - leje jak z cebra

it is raining/drizzling/pouring

- pada/mży/leje jak z cebra

it is snowing - pada śnieg

it is sweltering - praży

it is thundering - grzmi

sunny with cloudy periods

- słonecznie z okresami pochmurnymi

the sun is shining - świeci słońce

the wind is blowing - wieje wiatr

to bucket down - lać

to clear up - przejaśniać się

to freeze - marznąć

to melt - topnieć

to thaw - topnieć

What's the weather like? - Jaka jest pogoda?

Ćwiczenia

1. Uzupełnij zdania wyrazami z ramki.

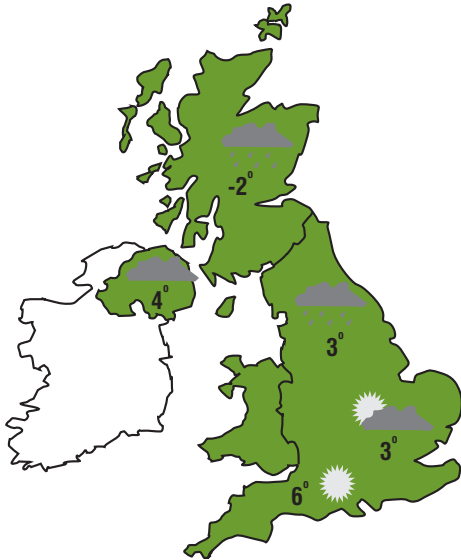
heat wave storm clouds boiling blizzard icy scorcher fogs snowdrifts
 hailing sleet blowing frost melted freezing

1. It was _____ hot so we went to the beach.

2. School was closed on Monday due to the _____.

3. I don't like driving when it is foggy. Most accidents are caused by thick _____.
4. The day I was trudging through _____, I got frostbite on my feet.
5. It was _____ so hard that we decided to stop under the bridge till it stopped.
6. Be careful. The roads are slippery from snow and _____.
7. The wind was _____ strongly and I couldn't keep my balance.
8. It is very important for the elderly to stay cool during a _____.
9. The sky is overcast and the sun is not likely to peek through the _____ any time soon.
10. It was a real _____. The temperature hit 36C.
11. A severe _____ has ripped off roofs and cut electricity to most houses in the village.
12. People usually spread salt on _____ driveways and sidewalks.
13. _____ was glistening on trees.
14. My fingers were all numb. It was _____ cold.
15. The snow has _____ and the water level has increased by 15 cm.

2. Na podstawie mapki pogodowej uzupełnij zdania 1-5.

1. The south of England will be _____ and quite _____ (4°C) throughout the whole day.
2. South-east Britain will be _____ with just a few peeks of _____.
3. It will be _____ in the north of Scotland with a low temperature of -2°C.
4. Farther to the south, it will be warmer (3°C), but heavy _____ is expected. Drivers should take extra care on the roads.
5. In Ireland it will be _____ with occasional sun, but a lot of _____ throughout the day.

3. Wybierz prawidłową odpowiedź.**a)** Fog

1. a white or grey mass that floats in the sky
2. a cloud close to the land which makes it difficult to see things
3. a thin mass of tiny drops of water in the air

b) Hail

1. small balls of ice that fall from the sky
2. drops of water that fall from the clouds
3. balls of snow that children throw at each other

c) Sleet

1. a small piece of snow that falls from the sky
2. soft bits of ice that fall from the sky
3. half-frozen rain that falls from the clouds

d) Blizzard

1. a snowstorm with strong winds
2. bad weather with strong winds and heavy rain
3. a very violent wind

e) Drizzle

1. a sudden heavy rain
2. light rain
3. a lot of rain in a short time

f) Breeze

1. a gentle wind
2. a strong wind
3. a violent wind

4. Znajdź słowo, które nie pasuje do pozostałych.

1. rain	downpour	shower	drought
2. lightning	frost	thunder	rain
3. cloud	snowflake	raindrop	hail stone
4. blizzard	snowdrift	mist	snowstorm

1.4. Animals – Zwierzęta

A: Why do we talk about animal rights?

B: The answer is simple: animal rights are meant to ensure that animals do not suffer from unnecessary pain. Everyone should see animals as sentient beings and contribute to the improvement of their welfare. Our behaviour should be based on the principle that each and every animal has the right to live and be free.

A: How can we improve animal welfare?

B: Animals shouldn't be used in painful experiments, kept in cramped conditions, or tortured for vivisection. They shouldn't have their furs worn as outer garments, shouldn't be hunted for a trophy or used as entertainment.

A: Other animals hunt for their prey, so what's wrong with humans hunting for animals?

B: Animals hunt to feed themselves and their brood, never for fun. When they have enough, they stop and when they are hungry they hunt again. Most people hunt for sport or just to put more food into their freezers. Eating animals is not necessary for our health. We can easily meet all nutritional needs from a well-planned vegetarian diet.

A: What's wrong with animal testing? It is carried out to benefit humanity.

B: There are other non-animal research methods that are humane, more accurate and less expensive than animal experiments. There is widespread agreement between the scientists that non-animal testing is the future direction of medical research.

■ Animals and animal issues – Zwierzęta i kwestie z nimi związane

animal abuse – znęcanie się nad zwierzętami

animal rights – prawa zwierząt

animal shelter – schronisko dla zwierząt

animal testing/animal research – testowanie na zwierzętach

animal welfare – dobrostan zwierząt

biota – biocenoza

dolphinarium – delfinarium

endangered species protection – ochrona zagrożonych gatunków

endangered wildlife – zagrożone dzikie zwierzęta

marine park – oceanarium/park morski

natural habitat – naturalne środowisko

nature/wildlife reserve/animal sanctuary – rezerwat przyrody

public aquarium – akwarium (np. w zoo) przeznaczone do zwiedzania

species – gatunki

trophy-hunting – myślistwo jako rozrywka

vivisection – wiwisekcja

zoological garden/zoological park/zoo – ogród zoologiczny/zoo